

Sisällys

1. Kirjastolaitoksen vuosi 2001 - kirjastotoimen johtajan katsaus	4
The year 2001 in the library – the chief librarian's review	5
2. Kirjaston palvelut ja kirjastonkäyttö	7
2.1. Lainausta	7
<i>Taulukko 1. Aineiston lainaus 2001</i>	7
2.2. Kirjaston lainaajat ja kirjastossa käynti	9
2.3. Tietopalvelu	9
2.4. Kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus	9
<i>Taulukko 2. Kirjaston lainaajat toimipisteittäin 2001</i>	10
<i>Taulukko 3. Kirjaston kävijät toimipisteittäin 2001</i>	10
2.5. Kirjaston Internet-palvelut	11
<i>Taulukko 4. Kirjaston yleisömikrojen käyttäjät vuosina 2000 ja 2001</i>	11
<i>Taulukko 5. Kirjastonkäytön opetus toimipisteittäin vuosina 2000 ja 2001</i>	12
2.6. Äänitteiden kuuntelu kirjastossa	12
2.7. Siirtokokoelmat ja kotipalvelu	12
2.8. Kirjastoverkko	13
2.9. Aukioloajat	14
<i>Taulukko 6. Kirjastojen aukioloajat vuonna 2001</i>	14
3. Tapahtumat, yleisötilaisuudet ja näyttelyt	15
3.1. Lastentapahtumat	15
3.2. Muut tilaisuudet	15
3.3. Kirjaston näyttelyt	16
<i>Taulukko 7. Kirjastossa järjestetyt näyttelyt vuonna 2001</i>	17
4. Kirjaston kokoelmat	18
4.1. Kirja-aineiston hankinnat ja poistot	18
<i>Taulukko 8. Kirjakokoelma 2001</i>	18
4.2. Kirjaston kokoelma	19

5. Maakuntakirjastotoiminta	20
5.1. Toiminta-alue	20
5.2. Kokoukset ja koulutustilaisuudet.....	20
5.3. Kaukopalvelu	20
5.4. Kunnankirjastoille suunnattu tiedotus	20
5.5. Maakuntakokoelma	20
<i>Taulukko 9. Maakuntakokoelman kartunta ja koko aineistolajeittain</i>	
<i>2001.....</i>	<i>21</i>
6. Henkilöstö	22
6.1. Henkilöstömuutokset	22
6.2. Koulutus- ja TYKY-ohjelma	22
6.3. Toimintakyky/voimavarat ja ammatillinen osaaminen	22
6.4. Työn ja työyhteisön kehittäminen.....	23
6.5 Työympäristön kehittäminen	23
6.6 Henkilökunnan kokoukset ja työryhmät.....	23
6.7 Henkilökunnan luottamustehtävät.....	24
7 Tiedotustoiminta	24
7.1. Ulkoinen viestintä	24
7.2. Sisäinen viestintä	24
8. Kirjaston talous	25
<i>Taulukko 10. Kirjastolaitoksen tulot ja menot vuonna 2001</i>	<i>25</i>
<i>Taulukko 11. Suoritteet 2001</i>	<i>26</i>
<i>Taulukko 12. Kirjastotoiminnan kehitys 1990-2001</i>	<i>27</i>

Kirjaston tilastot vuonna 2001

Kirjakokoelma	1
Kirjakokoelma kielittäin	2
Videot, CD-romit ja DVD-videot, kartunta ja poistot.....	3
Videoiden hankinta kielittäin	4
Muu aineisto	5
Muu kokoelma aineistolajeittain	6
Sanoma- ja aikakauslehdet	8
Lainaus.....	9
Videoiden, CD-romien, DVD-videoiden lainaus	10
Muun aineiston lainaus	11
Äänitteiden kuuntelu.....	12
Kirjaston tietokannan etäkäyttö	13
Tieto- ja neuvontapalvelu	14
Lasten tilaisuudet	15

1. Kirjastolaitoksen vuosi 2001 - kirjastotoimen johtajan katsaus

Jyväskylän kirjastolaitoksen arvona on tarjota sisällöltään moniarvoista, ajanmukaista aineistoa ja palveluja tasapuolisesti kaikille asiakkaille. Kirjasto edistää tiedon saatavuutta, hyvinvointia ja jatkuvaa oppimista ja tuottaa valtakunnallisesti korkeatasoisia, helposti saavutettavia, sisällöllisesti ja teknisesti monipuolisia, verkottuneita kirjasto- ja tietopalveluja.

Vuoden 2001 toiminnan keskeisinä tavoitteina oli kasvattaa jo ennestään korkeaa käyttöastetta, lisätä elektronisen aineiston hankintaa, toimia verkkotiedon tuottajana ja kehittää tietoteknistä yhteistyötä lähialueen kirjastojen kanssa. Asetetut toiminnan tavoitteet toteutuivat kohtuullisesti.

Kirjastoautotoiminta täytti 25 vuotta. Pääkirjaston muutostöistä laadittiin jo toinen suunnitelma.

Tietojärjestelmät edelleen painopistealueena

Kirjaston asiakkaiden käyttöön tarkoitettujen tietojärjestelmien kehittämistä jatkettiin. Elektronista aineistoa täydennettiin edellisen vuoden tapaan ja kirjaston asiakastyöasemia uusittiin sekä hankittiin lisää. Yhdessä kaupungin työväenopiston kanssa hankittiin 16-paikkainen opetusstudio, ja Uuraisten kunnan kanssa käynnistettiin atk-yhteisjärjestelmä. Kirjaston laajat ja vilkkaasti käytetyt kotisivut uusittiin. Sivuja täydennettiin Kirjallisuus-osiolla, jossa on runsaasti linkkejä kotimaisen kirjallisuuden tiedonlähteisiin.

Kirjastopalvelut käytössä ympäri vuorokauden

Kirjaston aineistotietokanta oli asiakkaiden etäkäytössä lähes vuorokauden ympäri, ja palvelua käytettiin 600 000 kertaa vuoden

aikana. Lainaajakorttiaan käytti 60,5 % asukkaista. Kaupungin asukkaat kävivät kirjastossa keskimäärin 12,1 kertaa vuodessa ja lainasivat 27,2 lainaa, mikä merkitsi kirjaston lainauksen 1,7 %:n kasvua. Kokoelmiin lisättiin 127 uutta kirjaa jokaisena työpäivänä. Kirjoja kirjaston kokoelmissa oli vuoden lopulla 7,5 kpl jokaista asukasta kohti. Kirjastonhoitajat vastasivat 96 200 tietopalvelukysymykseen ja kirjaston käytön opetuksessa kävi 300 luokkaa.

Maakuntakirjastotoiminta

Kaupunginkirjasto on myös Keski-Suomen maakuntakirjasto. Vuoden aikana maakuntakirjastoalueen kirjastojen henkilöstölle järjestettiin laaja verkkotiedon opetuspaketti. Kirjasto toimi Keski- ja Arto-tietokantojen tiedontuottajana ja järjesti työkokouksia alueen kirjastojen henkilöstölle. Maakuntakirjastotoiminnasta tehtiin asiakasarviointi, jossa saatiin kiitettävää palautetta. Keski-Suomen kirjastojen edustajista koottu maakuntakirjastotoiminnan kehittämistyöryhmä jatkoi toimintaansa.

Organisaatiota ja sisäisiä ohjeita tarkastettiin

Vuoden aikana kirjastolaitoksen organisaatioon tehtiin muutoksia. Aikuistenosaston alaisuuteen perustettiin lainaustoimisto. Kirjastoaineiston varastointi- ja poisto-ohjeet uusittiin.

Henkilöstö

Henkilöstön tehtäväkuvat ja kelpoisuusehdot tarkistettiin. Samalla muutettiin ja lisättiin joitakin toiminimikkeitä. Tyky- ja koulutus-toiminta oli aktiivista, ja koulutuspäivien lukumäärä kasvoi henkilötövuotta kohti 5,1:een. Kirjaston koko henkilöstö osallistui marraskuussa järjestettyyn strategiapäivään, jossa vahvistettiin kirjastolaitoksen arvot, toiminta-ajatus ja visiot.

Vuoden 2001 toimintatilastoja lyhyesti

2 150 511	lainaa
954 415	kävijää
47 859	lainaajaa
96 179	tietopalveluvastausta
591 576	tietokannan etäkäyttäjää
31 838	uutta kirjastoaineistoa
1 381	tilattua sanoma- ja aikakauslehteä

Kirjastotoimenjohtaja
Liisa Laatu

The year 2001 in the library – the chief librarian’s review

The purpose of the Jyväskylä Public Library is to offer pluralistic, up-to-date materials and services equally to all clients. The library promotes access to knowledge, well-being and lifelong learning, and produces, nationwide, high-level, easy-to-access, versatile, networked library and information services.

In 2001, the main objectives of the activity were to raise the already high level of library use, increase the acquisition of electronic materials, produce networked materials and develop the co-operation in information technology with the libraries of the region. The set goals were realized fairly well.

The mobile library celebrated its 25th anniversary. Another plan of the main library reorganizations was drawn up.

Emphasis still on information systems

Emphasis was still laid on the information systems meant for the use of library clients. A 16-seat teaching laboratory was put up together with the municipal adult education centre, customer work stations were updated and some new ones were set up. A shared ADP system with the commune of Uurainen was launched and electronic materials were complemented as the year before. The comprehensive and heavily used library homepages were updated. They were complemented with literature pages with plenty of links to information sources of Finnish literature.

Library services available for 24 hours

Customers were able to access the library database of materials almost round-the-

clock, and the service was used for 600 000 times during the year. 60,5 % of the inhabitants used their library cards. In the course of the year, every inhabitant of the town visited the library 12,1 times and borrowed 27,2 items, which meant an 1,7 % increase in the amount of loans. Each working day, 127 new books were added to the collection. At the end of the year there were 7,5 books per inhabitant in the collection of the library. The librarians gave answers to 96 200 information requests and 300 school classes were provided with instruction in library use.

Regional library work

The town library acts as the regional library of Central Finland as well. During the year, an extensive range of lectures on networked information was arranged for the staffs of the libraries in the region, the library acted as a producer of materials to the Keski and Arto databases, and organized working meetings for the staffs of the libraries in the region. The regional library work was assessed by the clients with excellent outcome. The support group to develop the regional library work, with members from the libraries of Central Finland, carried on with its work.

The organization and internal instructions were revised

In the course of the year, changes were made in the organization of the library. Directly under the adults' department, a separate lending unit was established. The storing and discarding instructions of library materials were revised.

Staff

The job descriptions and required qualifications of the staff were revised. Some titles were added and changed at the same time. Active work was done to enhance the ability to work and educational events, the amount of training days per man year rose to 5,1. In November, the whole staff of the library took

part in a strategy day, during which the values, visions and operational objectives were substantiated.

Statistics in 2001

2 150 51	loans
954 415	visits
47 859	borrowers
96 179	information retrievals
591 576	remote accesses to the database
31 838	new items of library material
1 381	subscribed newspapers and periodicals

Liisa Laatu
Chief Librarian

2. Kirjaston palvelut ja kirjastonkäyttö

2.1. Lainausta

Toimintavuonna 2001 Jyväskylän kaupungin kirjasto – Keski-Suomen maakuntakirjastossa rekisteröitiin 2 151 412 lainaa. Vuoteen 2000 verrattuna lainauksien määrä kasvoi 1,7%:lla: pääkirjaston lainaukset kasvoivat 3,5% ja lähikirjastojen kokonaistilanne pysyi lähes samana kuin edellisenä vuonna. Pääkirjaston musiikki-osaston lainausluvut kasvoivat 8,3% edelliseen vuoteen verrattuna. Lähikirjastoista lainauslukujaan kasvattivat

Keltinmäen kirjasto 4,5% ja Kypärämäen kirjasto 5,2%.

Kirjojen kokonaislainaus oli toimintakertomusvuonna 1 656 371 kappaletta, mikä oli yhteensä 77% kirjaston kaikesta lainauksesta. Eniten lainattiin suomenkielisiä kirjoja 1 559 550 lainaa, toiseksi eniten lainattuja kirjoja olivat englanninkieliset yhteensä 71 660 lainaa. Kolmanneksi suosituimpia olivat ruotsinkieliset yhteensä 8 941 lainaa. Loput kirjojen lainauksesta jakautui 40 muun kielen kesken, joista lainatuimpia olivat saksa, venäjä, ranska, espanja ja italia. Lainojen jakautuminen eri toimipisteiden kesken näkyy taulukosta 1.

Taulukko 1. Aineiston lainaus 2001
Loans in Jyväskylä Public Library 2001

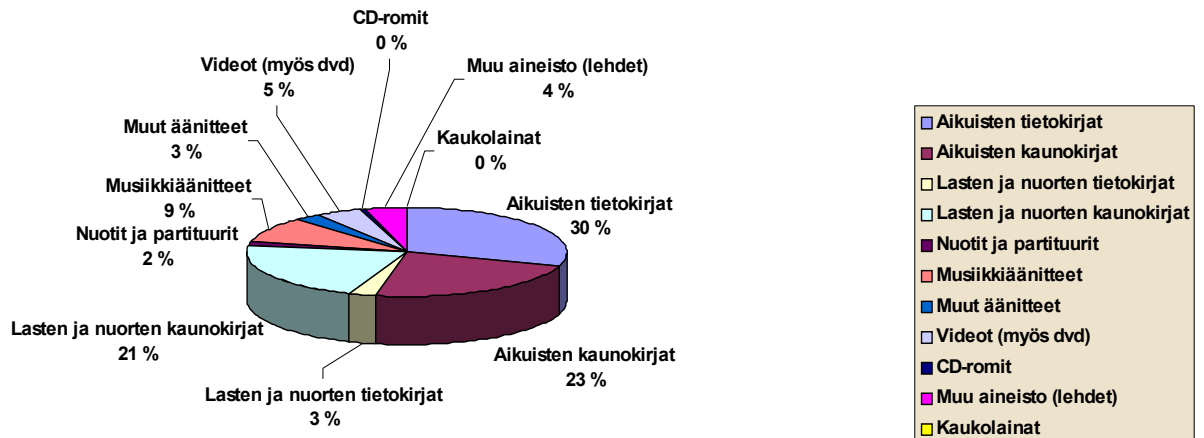
Asukaskohtaisesti tarkasteltuna lainoja kertyi 27,2 lainaa / asukas. Vuonna 2000 vas-

Toimipiste Name of Library	ATK-lainat Adp loans	Muut lainat Manual loans	LAINAT YHT. 2000 Total	2000	Muutos kpl, number	Difference %
Pääkirjasto, Main Library						
Aikuistenosasto Adult lending department	822323	898	823221	796179	27042	3,4%
Lastenosasto Children's department	281585	51	281636	280569	1067	0,4%
Musiikkiosasto Music department	205597	5345	210942	194747	16196	8,3%
Yhteensä, Total	1309505	6294	1315799	1271495	44304	3,5%
Kirjastoauto, Book Mobile	100747	26	100773	101783	-1010	-1%
Lähikirjastot, Branch Libraries						
Halssila	78272	35	78307	82579	-4272	-5,2%
Huhtasuo	96126	110	96236	97661	-1425	-1,5%
Keljonkangas	56399	43	56442	58448	-2006	-3,4%
Keltinmäki	119017	810	119827	114720	5107	4,5%
Kortepohja	148441	69	148510	151376	-2866	-1,9%
Kypärämäki	70920	273	71193	67658	3535	5,2%
Lohikoski	71396	355	71751	73673	-1922	-2,6%
Säynätsalo	63368	454	63822	65271	-1449	-2,2%
Yhteensä	703939	2149	706088	711386	-5298	-0,7%
Laitoskirjasto Hospital Libraries	3643	21221	24864	26661	-1797	-6,7%
Kuokkalan ypp Kuokkala service point	2987		2987	2618	369	14,1%
Paikallislainat Local loans	2120821	29690	2150511	2113943	36568	1,73%
Saadut kaukolainat Interlibrary loans received		901	901	772	129	16,7%
Yhteensä, Total	2120821	30591	2151412	2114715	36697	1,7%

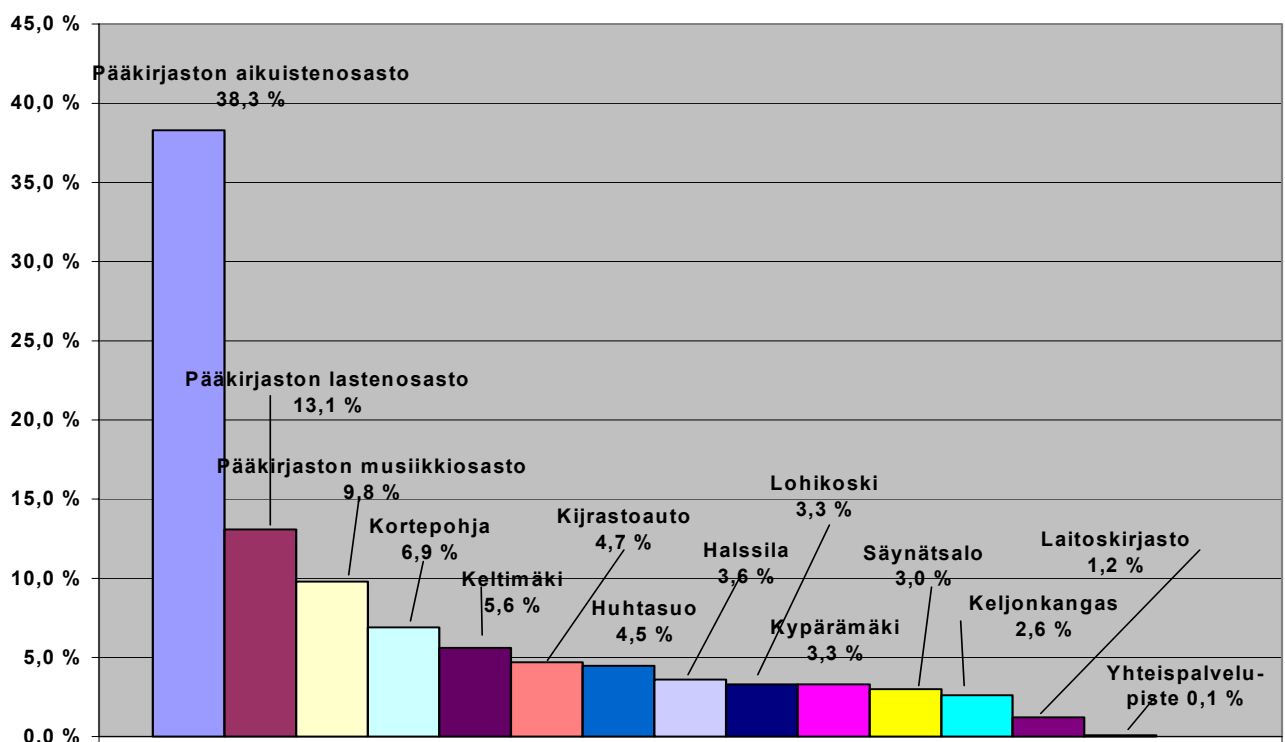
taava luku oli 27,1 lainaa / asukas. Vuoden 2001 aikana kirjaston aineistoa lainasi yhteensä 60,6% Jyväskylän asukkaista. Määrä oli lähes sama kuin vuonna 2000.

Ennätyksellisiin lainauslukuihin ylettiin pääkirjastossa 17.4.2001, jolloin kirjattiin yhden päivän aikana yli 10 000 lainaa.

Kuvio 1.
Kirjaston lainat vuonna 2001 aineistoryhmittäin

Kuvio 2.
Lainojen jakautuminen toimipisteittäin vuonna 2001

2.2. Kirjaston lainaajat ja kirjastossa käynti

Jyväskylän kaupunginkirjastossa oli toimintakertomusvuoden aikana 47 859 rekisteröityä lainaajaa. Määrä pysyi suunnilleen samana kuin vuonna 2000, jolloin kirjaston lainaajiksi rekisteröitiin yhteensä 0,2% enemmän lainaajia.

Lainajista 88,9 % oli yli 15-vuotiaita. Toimipisteittäin tarkasteltuna asiakkaiden ikäjakauma vaihteli: pääkirjaston asiakkaita yli 90 % oli yli 15 -vuotiaita, lähikirjastoissa vastaava luku vaihteli 74%:sta 89%:iin. Eniten lapsiasiakkaita oli kirjastoautossa, jossa alle 15-vuotiaiden osuus lainajista oli 43,3%.

Kirjaston toimipisteissä kävi vuoden aikana 954 415 asiakasta. Asukasta kohden käyntikertoja oli 12,1 kertaa vuodessa mikä on suunnilleen sama kuin edellisenä vuotena (12,5 kertaa vuodessa). Päivittäin pääkirjastossa kävi keskimäärin 2200 asiakasta, lähikirjastoissa määrät vaihtelivat 88:sta 281:een.

Taulukoissa 3 ja 4 on kirjaston lainaajat ja kävijät toimipisteittäin.

2.3. Tietopalvelu

Kaupunginkirjaston toimipisteissä kirjattiin vuoden 2001 aikana yhteensä 96 179 neuvonta- ja tietopalvelutehtävää. Tehtävistä valtaosa eli yhteensä 44 455 kpl ohjautui pääkirjaston tietopalveluun. Tietopalvelu-tehtävien määrä perustuu keväällä 19.-24.3. ja syksyllä 12.-17.11 järjestettyihin otantaviikkoihin.

Etätietopalvelu

Toimintakertomusvuonna kirjaston tietopalvelu palveli myös etäasiakkaitaan vastamalla valtakunnalliseen Kysy kirjastonhoitajalta -palveluun. Asiakkaat voivat esittää kysymyksiään Internetissä ja heidän kysymyksiinsä vastataan sähköpostin välityksellä. Kaikkiaan palvelussa oli vuonna 2001 mukana 26 kuntaa, ja kysymyksiä lähetettiin

yhteensä 2 692 kpl. Jyväskylän kaupunginkirjastolle osoitettuja kysymyksiä oli yhteensä 105, joista vastattiin 83 kysymykseen.

Tietokannat

Tietopalvelun käytössä oli kirjaston omien tietokantojen ja kokoelman lisäksi useita muita tietokantoja (tähdellä merkityt myös asiakaskäytössä): Aleksi*, AllFons, Arto*, Ebsco*, CD-Facta*, CD-Perussanakirja*, Euroavain*, FinnBooks, Finp*, Medic, Suomen historiallinen bibliografia*, Tali*, Viola ja kirjallisuusviitetietokannat Fennica*, Jyväskylän maalaiskunnan aineistorekisteri* sekä Linda* ja Manda. Lisäksi käytössä olivat Internetin kaikille maksuttomat ja avoimet tiedonlähteet.

Uutena tietokantana toimintavuoden aikana otettiin käyttöön Suomen lääkärilehden arkistohaku. Opetusministeriön valtakunnallisen lisenssin avulla asiakaskäyttöön tulivat Linnea-tietokannat Arto, Linda, Manda ja Viola.

Kirjaston PallasPro-Intro aineistotietokantaan lisättiin asiakkaan itsepalveluketjupalvelu, joka ohjaa asiakasta tuloksettoman tiedonhaun jälkeen jatkamaan tiedonhakua tai tekemään esim. hankintaehdotuksen.

2.4. Kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus

Toimintakertomusvuonna kirjastonkäytön opetuksessa käyneiden ryhmien määrä kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen, mutta oppilaiden määrä laski. Opetusta annettiin suunnilleen saman verran kuin edellisenäkin vuonna mutta pienemmille ryhmille.

Lähikirjastoista etenkin Kypärämäen ja Kor-tepohjan kirjasto olivat ryhmien vierailuiden kohteena. Kokonaisuudessaan lähikirjastoissa vieraili vuoden 2001 aikana 175 ryhmää. Pääkirjaston lasten- ja nuorten- osastolla ja aikuistenosastolla vieraili vuoden aikana yhteensä 116 ryhmää. Pääkirjaston aikuistenosastolla vieraili 12,1% enemmän oppilaita kuin edeltävänä vuonna.

Taulukko 2.

Kirjaston lainaajat toimipisteittäin 2001 - Borrowers in Libraries 2001

Toimipiste Name of Library	Aikuiset Adults		Lapset * Children *	%	Yhteensä Total	2000	Muutos Difference%	
Pääkirjasto Main Library	27929	94,8 %	1519	5,2 %	29448	29565	-117	-0,4 %
Kirjastoauto Book Mobile	1338	56,7 %	1022	43,3 %	2360	2280	80	3,5 %
Lähikirjastot, Branch Libraries								
Halssila	1231	74,1 %	430	25,9 %	1661	1633	28	1,7 %
Huhtasuo	1888	82,2 %	410	17,8 %	2298	2330	-32	-1,4 %
Keljonkangas	1250	76,0 %	395	24,0 %	1645	1700	-55	-3,2 %
Keltinmäki	2848	89,6 %	332	10,4 %	3180	3161	19	0,6 %
Kortepohja	2214	85,2 %	386	14,8 %	2600	2676	-76	-2,8 %
Kypärämäki	1137	79,3 %	296	20,7 %	1433	1374	59	4,3 %
Lohikoski	1485	84,6 %	271	15,4 %	1756	1745	11	0,6 %
Säynätsalo	1237	83,7 %	241	16,3 %	1478	1495	-17	-1,1 %
Yhteensä	13290	82,8 %	2761	17,2 %	16051	16114	-63	-0,4 %
Laitoskirjasto, Hospital Libraries					Ei tilastoida, no statistics			
Kaikki yhteensä, Total	42557	88,9 %	5302	11,1 %	47859	47959	-100	-0,2 %

* Lapset alle 15-vuotiaat - Children under 15 years of age

Taulukko 3.

Kirjaston kävijät toimipisteittäin 2001 - Visitors in Libraries 2001

Toimipiste Name of Library	Kävijät Visitors		Muutos Difference		Kävijät/päivä Visitors/day		Aukiolopäiviä Opening days	
	2001	2000		%	2001	2000	2001	2000
Pääkirjasto Main Library	604593	611754	-7161	-1,2 %	2036	2046	297	299
Uutisalue	9542	8944	598	6,7 %	184	172	52	52
Yhteensä, Total	614135	620698	-6563	-1,1 %	2220	2218	349	351
Kirjastoauto Book Mobile	26257	27032	-775	-2,9 %	121	124	217	218
Lähikirjastot, Branch Libraries								
Halssila	30088	28865	1223	4,2 %	121	115	249	251
Huhtasuo	69886	76555	-6669	-8,7 %	281	305	249	251
Keljonkangas	21788	22590	-802	-3,6 %	88	90	249	251
Keltinmäki	41957	42168	-211	-0,5 %	169	168	249	251
Kortepohja	57561	66766	-9205	-13,8 %	231	266	249	251
Kypärämäki	28625	25351	3274	12,9 %	115	101	250	252
Lohikoski	26311	25602	709	2,8 %	106	102	249	251
Säynätsalo	31665	30996	669	2,2 %	127	123	249	252
Yhteensä	307881	318893	-11012	-3,5 %	1238	1270	1993	2010
Laitoskirjastot, Hospital Libraries								
Keskussairaala	4382	5124	-742	-14,5 %	52	61	85	84
Kyllö	1760	2024	-264	-13,0 %	40	46	43	44
Laitoskirjasto yht., total	6142	7148	-1006	-14,1 %	92	106	128	128
Yhteensä, Total	954415	973771	19356	-2,0 %	3671	3719	2687	2707

Kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetus sisälsi pienille lapsille kirjoihin ja kirjastoon tutustumista, yläasteiden, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille opetus oli kirjaston tietokannan käyttökoulutusta sekä tiedonhaun opettelemista lehtitietokannoista ym. kirjaston tarjoamista tiedonlähteistä.

Opetusstudio

Jyväskylän kaupunginkirjaston ja työväenopiston yhteinen opetusstudio aloitti toimintansa toimintakertomusvuonna. Pääkirjaston musiikkiosaston yhteydessä sijaitseva kuusitoistapaikkainen studio on varustettu laitteilla ja ohjelmistoilla, jotka mahdollistavat monipuolisen koulutuksen järjestämisen.

2.5. Kirjaston Internet-palvelut

Kaupunginkirjaston tietokantaa Internetissä käytettiin vuonna 2001 runsaasti, käyttö kasvoikin 13,6%. Yhteydenottoja tietokantaan kirjattiin yhteensä 591 576. Kirjastoissa olevia yleisömikroja käytti vuoden aikana yhteensä yli 30 000 henkilöä. Yleisömikrojen käyttäjiä tilastoitiin olevan 11,3% vähemmän kuin vuonna 2000. Lukumäärään vaikuttaa kuitenkin se, että pääkirjaston ns. nonstop-mikrojen käyttäjiä ei tilastoitu enää toimintavuonna 2001.

Vuonna 2001 yleisön käytössä oli pääkirjastossa 12 mikrotietokonetta, joista kolme oli ns. nonstop-mikroja. Lähikirjastoista Huhtasuo kirjastossa yleisön käytössä oli kaksi mikrotietokonetta. Muissa lähikirjastoissa oli yksi julkisessa käytössä oleva mikrotietokone. Kirjaston yleisömikroissa on myös tekstinkäsittely- ja tulostusmahdollisuus. Pääkirjastossa asiakkaiden käytössä on lisäksi yksi ainoastaan tekstinkäsittelyyn tarkoitettu mikrotietokone.

Taulukko 4.

Kirjaston yleisömikrojen käyttäjät vuosina 2001 ja 2000
Users of Public Access Computers in Libraries in 2001 and 2000

Toimipiste Name of Library	Mikrojen määrä 2001 Number of PC's	Käyttäjät 2001	Clients 2000	Muutos kpl	Difference %
Pääkirjasto , Main Library					
Aikuistenosasto*	10	14568	19054	-4486	-23,5 %
Adult lending department					
Lastenosasto	1	1775	2185	-410	-18,8 %
Children's department					
Musiikkiosasto	1	2242	2458	-216	-8,8 %
Music department					
Yhteensä Total	12	18585	23697	-5112	-21,6 %
Lähikirjastot , Branch Libraries					
Halssila	1	3027	2002	1025	51,2 %
Huhtasuo	2	2870	3873	-1003	-25,9 %
Keljonkangas	1	979	1032	-53	-5,1 %
Keltinmäki	1	2052	1951	101	5,2 %
Kortepohja	1	3181	2218	963	43,4 %
Kypärämäki	1	1448	1289	159	12,3 %
Lohikoski	1	1001	1255	-254	-20,2 %
Säynätsalo	1	1367	1605	-238	-14,8 %
Yhteensä , Total	9	15925	15225	700	4,6 %
Kaikki yhteensä , Total	21	34510	38922	-4412	-11,3 %

*v.2000 pääkirjaston nonstop-internetin käyttäjiä 7747, v.2001 nonstop-internetmikrojen käyttäjiä ei tilastoitu

* In 2000, 7747clients using nonstop-PC at main library are included. In 2001 not included.

Taulukko 5.

Kirjastonkäytön opetus toimipisteittäin vuosina 2001 ja 2000
User Education in Libraries 2001 and 2000

Toimipiste Name of Library	luokkia, school classes		oppilaita, students	
	2001	2000	2001	2000
Pääkirjasto , Main Library				
Aikuistenosasto Adult lending department	54	52	944	842
Lastenosasto Children's department	62	63	1132	1330
Yhteensä, Total	116	115	2076	2172
Kirjastoauto Book Mobile	9	7	161	168
Lähikirjastot , Branch Libraries				
Halssila	17	39	310	802
Huhtasuo	29	25	467	494
Keljonkangas	12	16	272	329
Keltinmäki	13	10	135	156
Kortepohja	37	29	642	542
Kypärämäki	52	45	839	756
Lohikoski	4	6	51	169
Säynätsalo	11	7	177	74
Yhteensä, Total	175	177	2893	3322
Kaikki yhteensä, Total	300	299	5130	5662

2.6. Äänitteiden kuuntelu kirjastossa

Äänitteiden kuuntelu kirjastossa väheni edellisten vuosien tapaan. Vähennystä oli kaikkiaan 19%. Pääkirjastossa äänitteiden kuuntelu väheni yhteensä 21%.

Äänitteiden kuuntelijoista pääosa oli pääkirjaston musiikkiosaston ja lastenosaston asiakkaita. Näillä osastoilla äänitteitä kuunteli yhteensä 3953 asiakasta. Lähikirjastoissa kuuntelijoita oli yhteensä 1807.

2.7. Siirtokokoelmat ja kotipalvelu

Kirjasto toimitti kertomusvuoden aikana päiväkotien, koulujen, vanhainkotien, vanhustentalojen, päivä- ja työkeskuksien ja muiden yhteisöjen käyttöön yhteensä 67 siirtokokoelmaa. Kokoelmia toimittivat pääkirjaston lisäksi lähikirjastot, kirjastoauto sekä laitoskirjasto.

Siirtokokoelmien toimittajat

Pääkirjaston lastenosasto

Gummeruksenkadun päiväkot
Haukkalan sairaala
Honkaharjun päiväkot
Huhtasuon jälkkäri
Hyvän mielen päiväkot
Katolisten sisarten leikkikoulu
Kolikkorinteen päiväkot
Kotipesän päiväkot
Liikuntapäiväkot Aarresaari
Montessori-päiväkot
Mäki-Matin päiväkot
Mäkitorpan ryhmäperhepäivähoito
Nenäinniemen päiväkot
Nisulan päiväkot
Perhekeskus Tourutupa
Pohjanlammen päiväkot
Puistokoulu
Päiväkot Leikari
Päivärinteen päiväkot
Ristikiven päiväkot
Ristonmaan päiväkot

Taikalampun päiväkot
 Tapiolan päiväkot
 Tikan päiväkot
 Tikanhelmen päiväkot
 Tuulen kylän päiväkot
 Vastatuulen päiväkot

Kirjastoauto

Kuokkalan päiväkot
 Muuratsalon päiväkot Aallokko
 Nenäinniemen päiväkot
 Nuottakadun vanhustentalo

Halssila

Aittorinteen päiväkot
 Halssilan päiväkodin esiopetusryhmä
 Halssilan päiväkot
 Halssilan päiväkot Ilvespuisto
 Päivärinteen päiväkot

Huhtasuo

Huhtarinteen päiväkot
 Huhtasuon jälkkäri
 Huhtasuon päiväkeskus
 Kangasvuoren päiväkot
 Kangasvuoren sairaala
 Kangasvuoren toimintakeskus
 Pupuhuhdan perhepuisto
 Pupuhuhdan päiväkot
 Taimiston päiväkot
 Varikon päiväkot Mansikkapuisto

Keljonkangas

Aapiskukko
 Neulaskankaan päiväkot

Keltinmäki

Kotalammen päiväkot
 Kultalakin päiväkot
 Myllytuvan päiväkot

Kortepohja

Kortepohjan vanhainkot Akseli ja Elina koti
 Sallaajärven palvelukoti

Kypärämäki

Eläkeläisten päiväkeskus
 Kypärämäen koulu: autististen lasten op.ryh
 Kypärämäen päiväkot

Lohikoski

Kolikkorinteen päiväkot
 Lahjaharjun päiväkot
 Päiväkot Satulinna

Laitoskirjasto

Jyvä-Mikot ja Maijat ry., palvelutalo
 Kotikaari
 Kiljanderinkadun päiväkerho
 Keljonkadun vanhainkot
 Kyllikinkadun päiväkeskus
 Mäki-Matin palvelukeskus
 Sädesairaala
 Vanhusten palvelukeskus

Kuokkalan yhteispalvelupiste

Kaikki kirjastot toimittivat aineistoa Kuokkalan yhteispalvelupisteen siirtokirjakokoelmaan. Yhteispalvelupisteen kokoelma sisälsi runsaat 3808 nidettä.

Kotipalvelu

Kirjaston kotipalvelulla oli vuoden 2001 aikana 30 asiakasta, joille toimitettiin aineistoa noin kerran kuussa kotiin. Kotipalvelun asiakkaina oli henkilöitä, jotka eivät sairauden tai muun vamman vuoksi pääse itse kirjastoon.

Kotipalvelua hoiti vuoden aikana yksi kirjastovirkailija, ja asiakkaille lainattiin yhteensä 2223 äänikirjaa, videota ja kirjaa. Lainat sisältyvät pääkirjaston kokonaislainaukseen.

2.8. Kirjastoverkko

Kaupunginkirjaston kirjastoverkko oli sama kuin vuonna 2000: kirjastolaitokseen kuuluivat pääkirjaston lisäksi Halssilan, Huhtasuon, Keljonkankaan, Keltinmäen, Kortepohjan, Kypärämäen, Lohikosken ja Säynätсалon lähikirjastot, kirjastoauto ja laitoskirjasto.

Kaupunginkirjaston kirjastoautolla oli 50 pyssäkkiä eri puolilla kaupunkia, ja laitoskirjasto toimi Kyllön terveysasemalla ja keskussairaalassa sekä Keljon vanhainkodissa, jossa ylläpidettiin kaupunginkirjaston siirtokirjakokoelmaa.

2.9. Aukioloajat

Pääkirjasto ja lähikirjastot olivat avoinna kuten vuonna 2000. Kesäaukioloajat olivat voimassa 1.6 - 15.8. jolloin kirjastot olivat pääosin auki päivittäin tunnin vähemmän kuin talvikaudella. Pääkirjaston ja lähikirjastojen viikoittaiset aukioloajat (16.8-31.5) ovat taulukossa 6.

Kirjastoauto toimi aikataulunsa mukaisesti kaupungin alueella. Toiminta keskittyi edellisvuosien tapaan Kuokkalan ja Ristikiven alueelle, jossa ei ole lähikirjastoa. Kirjastoautolla oli 50 pysäkkiä eri puolilla kaupunkia ja pysäkkiaikoja 55.

Kirjastoauto ei liikennöinyt vuosihuollon tai lomien vuoksi 12.4, 30.4, 25.5, 2.7-4.8, 17.8, 7.12 ja 27.-31.12.

Laitoskirjaston toimintayksiköt olivat toimintavuotena avoinna seuraavasti:

Keskussairaalan potilaskirjasto

tiistaisin klo 13.30 - 15.30

keskiviikkoisin klo 13.30 - 15.30

Osastokierrot tehtiin myös tiistaisin ja keskiviikkoisin n. klo 12-15.30.

Potilaskirjasto oli suljettuna: 2. - 3.1., 25.6. - 27.7. ja 24.12. - 6.1.

Kyllön terveysaseman potilaskirjasto oli avoinna perjantaisin klo 12-15.30.

Keljon vanhainkotiin kirjasto toimitti siirtokoelman, jonka kirjoja vaihdettiin kahdesti vuoden aikana.

Sädesairaalassa oli remontti syyskuussa. Osastoilla lainassa olleet kirjat poistettiin remontin ajaksi.

Taulukko 6. Kirjastojen aukioloajat 2001 - The Opening Hours of the Libraries 2001

Toimipiste Name of the Library	ma Mon	ti Tue	ke Wed	to Thu	pe Fri	la Sat	h/viikko hours/week
Pääkirjasto Main Library	klo 11-20	klo 11-20	klo 11-20	klo 11-20	klo 11-20	klo 11-15	49
Lehtilukusali* Reading Room	klo 10-20	klo 10-20	klo 10-20	klo 10-20	klo 10-20	klo 10-15	61
Muut kirjastot Branch Libraries							
Halssila	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 12-18		30
Huhtasuo**	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 12-18		49
Keljonkangas	klo 14-19	klo 14-19	klo 14-19	klo 14-19	klo 11-16		25
Keltinmäki	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 12-18		30
Kortepohja	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 12-18		30
Kypärämäki	klo 14-19	klo 14-19	klo 11-16	klo 14-19	klo 12-18		26
Lohikoski	klo 13-19	klo 13-19	klo 11-16	klo 13-19	klo 12-18		29
Säynätsalo	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 13-19	klo 11-16		29
*Avoinna myös su klo 12-18 Open on Sundays 12-18							
**Huhtasuon kirjaston lukusali avautuu aamuisin jo klo 9.00							

3. Tapahtumat, yleisötilaisuudet ja näyttelyt

3.1. Lastentapahtumat

Jyväskylän kaupunginkirjaston toimipisteissä järjestettiin vuoden aikana satutunteja 3-6 -vuotiaille.

Jyväskylän yliopiston varhaiskasvatuksen laitos esitti tammikuussa pääkirjaston lastenosastolla nukketheateriesitystä "Pieni iloinen mörkö".

Lääninkirjailija Irja Rane luki maaliskuussa Mestaritontun seikkailut –kirjaa satuhuone Peukaloisessa 7-12 –vuotiaille lapsille. Tarjolla oli myös pientä välipalaa.

Jyväskylän päivänä 22.3 vietettiin satuhuone Peukaloisessa satuhetkeä Prinsessa Ruusun seurassa. Päivän aikana lapset saivat myös osallistua Jyväskylä-aiheiseen tietokilpailuun pääkirjastossa, lähikirjastoissa tai Lukemalla lentoon –sivuilla Internetissä.

Lukuviikon lastentapahtumat keräsivät runsaasti yleisöä. Kirjastoissa kiersi Elli-Velli karamelli -esitys sekä useimmissa kirjastoissa luettiin ääneen Harry Potter –kirjoja.

Lastenmusiikkiyhtye Loiskiksen sekä kirjailijat Hannele Huovin ja Jukka Itkosen yhteisesiintyminen oli pääkirjastossa 21.9.2001.

Teatteriyhdistys Tritonius esitti lokakuun aikana pääkirjaston satuhuoneessa Antoine Saint-Exupéryn klassikkoa Pikku prinssi.

Sari Kanalan ja Leena Pyylammen Sadunkertojan maja –esitys kiersi kirjastoja vuoden aikana. Ennen joulua aiheena oli joulun odotus.

3.2. Muut tilaisuudet

Kypärämäen kirjastossa jatkui edellisten vuosien tapaan yleisöesitelmien sarja jonka toteuttajina olivat Kypärämäki-Köhniö asukasyhdistys oy ja Kypärämäen kirjasto. Esitelmien aiheina olivat mm. Kypärämäki ja sen väki ja Kypärämäen palvelut. Maaliskuussa Kypärämäen kirjastossa vietettiin erityisiä Kypärämäen kulttuuripäiviä, ja 20.3 Ahti Vielma luki omia runojaan.

Jyväskylän päivänä 22.3 Trio Variation musisoi pääkirjaston ala-aulassa.

Kortepohjan kirjastossa järjestettiin tarina-iltoja aikuisille kuulijoille: 27.3 Kuningas Atrhur ja pyöreän pöydän ritarit – Sir Cawain ja rumahinen, 17.4 Kreikan tarut – Eros ja Psykhe, 8.5 Kalevala – tarinoita lemmestä ja 29.5 Balzac – leikkisiä tarinoita. Tarinankertojana oli Tuija Jormakka.

Lukuviikkoa vietettiin kirjastoissa 22. – 28.4.2001 teemalla Kirja tekee hyvää. Pääkirjastossa viikon aloitti luentotilaisuus, jonka aiheena oli Mitä lukeminen minulle merkitsee. Kirjastonhoitaja Katri Niskanen oli esittelemässä nuortenkirjoja Voionmaan yläasteella järjestetyn kirjallisuuden teemapäivän yhteydessä.

Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry:n 70-vuotisjuhlaa vietettiin Jyväskylässä 8.-10.6.2001. Pääkirjaston ala-aulassa oli esillä Kummittelevat kuvat –näyttely ja pienessä luentosalissa oli pilkkopimeä kahvila Pimé Café.

Jyväskylän kaupunginkirjasto järjesti yhteistyössä Keski-Suomen taidetoimikunnan kanssa Merkillisiä kirjailijoita –luentosarjan. Tilaisuuksissa käsiteltiin mm. Dorothy Sayersin ja Veikko Huovisen tuotantoa.

Valtakunnallista senioreiden viestintäpäivää vietettiin kirjastoissa 16.10.2001. Midare järjesti senioreille päivän aikana matkapuhelinopastusta kirjaston kerhuhuoneessa ja kirjaston uudessa opetusstudioissa annettiin päivän aikana yksilöllistä Internet –opastusta. Kirjastonhoitaja Heli Lapinmäki esitteli kotimaisia uutuuskirjoja viestintäpäivään osallistuneille.

Kirjastoauto juhli toimintaansa 5.-9.11.2001. 1.11.2001 tuli kuluneeksi 25-vuotta Jyväskylän kaupunginkirjaston ensimmäisen kirjastoauton toiminnan aloittamisesta. Juhlaviikolla autossa tarjottiin asiakkaille makeisia, Klovni Akusti esiintyi ja asiakkaat saivat osallistua kirjallisuusaiheisiin tietokilpailuihin.

Pohjoismaisella kirjastoviikolla 15.11.2001 järjestettiin Meänkieli ja kirjallisuus –tapahutuma, jossa oli puhumassa tornionjokilaaksolainen kirjailija Bengt Kostenius.

Kirjailija Tuula-Liina Varis vieraili Jyväskylän kaupunginkirjastossa 22.11.2001 kertomassa romaanistaan Maan päällä paikka yksi on. Esitystä oli kuuntelemassa yli sata ihmistä.

Kirjanmyyntitilaisuus kirjaston kokoelmista poistetuille kirjoille järjestettiin vuonna 2001 kahtena peräkkäisenä päivänä 17.-18.10 pääkirjaston Minnansalissa. Keltinmäen kirjasto myi omia poistokirjojaan 9.-11.4.

3.3. Kirjaston näyttelyt

Pääkirjaston näyttelytilat olivat hyvin varattuja koko vuoden 2001 ajan. Pääkirjaston lastenosastolla oli esillä Jyväskylän kaupungin koulujen ja päiväkotien oppilastoita sekä muita lapsille suunnattuja näyttelyitä. Kirjaston ala-aulassa oli pääosin ulkopuolisten järjestäjien näyttelyitä.

Lähikirjastoissakin järjestettiin runsaasti erilaisia näyttelyitä vuoden aikana esim. kirjannäyttelyitä oli esillä kaikissa kirjaston toimipisteissä vuoden aikana.

Kirjastolle laadittiin vuonna 2001 näyttelytoiminnan periaatteet, jotka on luettavissa kirjaston Internet-sivuilla. Samalla otettiin käyttöön näyttelylomake, jolla kirjaston näyttelytilat varataan.

Puolalaisen kirjataiteen näyttely järjestettiin Jyväskylän kaupunginkirjastossa 25.9-3.10. Näyttelyssä oli esillä puolalaisten taiteilijoiden kirja-aiheisia töitä, ja sen avasi Puolan suurlähettiläs Stanislaw Stebelski.

Kirjaston muut näyttelyt vuonna 2001 on lueteltu taulukossa 7.

Taulukko 7.
Kirjastossa järjestetyt näyttelyt vuonna 2001
Exhibitions in Libraries in 2001

Näyttelyn aika	Näyttelyn nimi ja paikka
Pääkirjasto	
10.1 - 7.2.	Alvar Aallon rakkauden aaltoja -valokuvanäyttely ala-aulassa
17.1 - 4.2.	Burma-Foorumi ry:n Burma-aiheinen valokuvanäyttely aikuistenos.
helmikuu	Jkl Seura ry:n Jyväskylä 30-luvun ilmakuviissa -näyttely ala-aulassa
5. - 16.3.	Pukuvuokraamo Satumaan naamiaspukujen näyttely lastenosastolla
21. - 25.3.	Norjalaisen kirjallisuuden näyttely aikuistenosastolla
maaliskuu	Kuvataidekoulun kuitakangastöiden näyttely portaikossa
3. - 7.4.	Mannerheim ylipääällikkönä -näyttely ala-aulassa
3. - 12.4.	Pietarilaisen taidekoulun oppilastöitä aikuistenosastolla
16. - 29.4.	Työväenopiston keväänäyttely ala-aulassa
17. - 28.4.	Keski-Suomen luonnonsuojeluyhdistyksen näyttely aikuistenos.
19.3. - 11.4.	Jyväskylän kuvataidekerhon näyttely Jyväskylä omin silmin lastenos.
19.3. - 11.4.	Jyväskylän päiväkotien Meidän Jyväskylä -näyttely lastenos.
17. - 24.4	Kirjailijatalon lasten kirjoittajapiirin kuva- ja tarinanäyttely lastenos.
8. - 22.5.	Jyväskylän lukioiden monnikulttuurikurssin näyttely aikuistenos.
28.5 - 8.6.	Taikalampun päiväkodin Pienet asekeleet Eurooppaan -näyttely I.os.
8. - 17.6.	Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry:n Kummittelevat kuvat ala-aula
25.9 - 3.10	Puolalaisen kirjataiteen näyttely aikuistenosastolla
12. - 28.10.	Suomen Parkinson -liiton Matkalla Suomen luonnossa valokuvanäyttely ala-aulassa
12. - 22.11.	Sarjakuvanäyttely Drawing blood - Piirroksia Amnestylle aikuistenos.
23. - 30.11.	Jkl:n yliopiston ylioppilaskunnan ympäristövaliokunnan Älä osta mitään -näyttely aikuistenosastolla
marraskuu	Sari Kanalan Valepukuinen varis -kirjankuvitusnäyttely lastenosastolla
30.11 - 28.12.	Kirjailija Tuula-Liina Variksen tuotantoa esittelevä Maan päällä paikka yksi on -näyttely aikuistenosastolla
1. - 15.12.	Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuus oppilaitoksen opiskelijoiden Olotila-tekstiilitaidenäyttely ala-aulassa
Lähikirjastot	
tammikuu	Dino piirustuskilpailun näyttely Keltinmäen kirjastossa
26. 2 - 16.3.	Aulis Poikolaisen maalauksia ja piirroksia Lohikosken kirjastossa
maalis-huhtikuu	Pukuvuokraamo Satumaan naamiaspukujen näyttely lähikirjastoissa
19.3 - 23.4.	Kypärämäen päiväkodin lasten piirustusnäyttely Oma koti ja talvinen kotipiha Kypärämäen kirjastossa
19. - 23.3.	Lahjajarjun päiväkodin lasten maalauksia ja pajupunontatöitä Lohikosken kirjastossa
2. - 17.4.	Tapio Ruotsin ikoninäyttely Huhtasuon kirjastossa
11. - 15.6.	Pupuhundan perhepuiston 20-vuotisnäyttely Huhtasuon kirjastossa
11.6 - 13.7.	Marketta Holmbergin Vesipostien kertomaa -valokuvanäyttely Kypärämäen kirjastossa
7. - 29.9.	Ludmila Havumäen Valkoinen kukka -taidenäyttely Huhtasuon kirjastossa
10. - 19.12.	Kypärämäen koulun seinämaalausluonnoksien näyttely Kypärämäen kirjastossa

4. Kirjaston kokoelmat

siitä poistettiin vanhentuneena ja huonokuntoisena yhteensä 25 831 kirjaa.

4.1. Kirja-aineiston hankinnat ja poistot

Vuonna 2001 kirjaston aineistokulut olivat yhteensä 3,4 miljoonaa markkaa. Kirjojen lisäksi hankittiin sanoma- ja aikakauslehtiä, äänitteitä, videoita, kielikursseja, cd-rom – tallenteita sekä dvd-tallenteita.

Hankinnat keskittyivät kirjoihin: kokoelmaa kartutettiin vuoden aikana 26 989 kirjalla, ja

Hankitusta kirjallisuudesta suurin osa oli suomenkielistä, muut isot kieliryhmät kirjahanoinnoissa olivat englantia ja ruotsi. Myös venäjänkielisiä nimekkeitä hankittiin toimintakertomusvuonna yli sata kappaletta.

Taulukko 8.

Kirjakokoelma 2001 - Book Stock 2001

Toimipiste Name of Library	1/1/2001	Kartunta Acquisition	Poistot Disposals	12/31/101	Muutos Difference	%
Pääkirjasto						
Aikuisten osasto	229537	8889	9699	228727	3284	1,5 %
Käsikirjasto	9654	311	519	9446	-2687	-22,1 %
Yhteensä	239191	9200	10218	238173	597	0,3 %
Lastenosasto	43114	3469	2601	43982	282	0,6 %
Musiikkiosasto	5866	244	137	5973	353	6,3 %
Maakuntakokoelma	4852	154	10	4996	124	2,5 %
Yhteensä, Total	293023	13067	12966	293124	1356	0,5 %
Kirjastoauto, Book Mobile	29784	1699	1555	29928	-434	-1.4 %
Lähikirjastot, Branch Libraries						
Halssila	31106	1328	1664	30770	-595	-1,9 %
Huhtasuo	37676	1687	1412	37951	-117	-0.3 %
Keljonkangas	20418	1054	969	20503	-191	-0,9 %
Keltinmäki	31945	1826	1255	32516	253	0,8 %
Kortepohja	41005	2042	1527	41520	263	0,6 %
1. Kuokkala	3267		218	3049	-238	-7,2 %
Kypärämäki	24057	1156	1081	24132	-140	-0,6 %
Lohikoski	29044	1406	1883	28567	-798	-2,7 %
Säynätsalo	23784	1159	869	24074	-407	-1,7 %
Yhteensä, Total	242302	11658	10878	243082	-1970	-0,8 %
Laitoskirjasto	24561	565	432	24694	-266	-1,1 %
2. Kuokkalan ypp	3805	7	4	3808	1011	36,1%
Kaikki yhteensä, Total	593478	26989	25831	594636	-16868	-2,8 %

1. Kuokkala, suunnitteilla oleva lähikirjasto

2. Kuokkalan Yhteispalvelupisteen siirtokokoelma

4.2. Kirjaston kokoelma

Kaupunginkirjaston kokoelmaan kuului vuoden 2001 lopussa yhteensä 677 437 teosta, ja kirjastoon tilattiin kuluneena vuonna yhteensä 1381 sanoma- ja aikakauslehden vuosikertaa.

Kirjaston aineistosta valtaosa eli 90,8% on kirja-aineistoa. Kirja-aineistosta n. 3% on nuotteja ja partituureja. Muuta kuin kirja-aineistoa on yhteensä 9,2% kirjaston kokoelmista; esimerkiksi musiikkiäänitteitä on yhteensä n. 6% ja videoita on n. 1% kirjaston kokoelmasta. Lehtien vuosikerroista 159 on sanomalehtien ja 1222 aikakauslehtien vuosikertoja.

Kirjakokoelma jakautui vuoden lopussa kielittäin seuraavasti: suomenkielistä oli 92%, ruotsinkielistä n. 2% ja muiden kieli-alueiden kirjallisuutta oli yhteensä 6% kirjaston kokoelmasta.

Jokaista jyvaskyläläistä kohden kirjaston kokoelmassa oli 7,8 kirjaa. Kaikkia aineistomuotoja oli yhteensä 8,6 kappaletta jyvaskyläläistä kohden.

Kirjaston kokoelmiin ostettiin toimintavuotena runsaasti erilaisia aineistomuotoja. Erilaisia kirjastolle hankittuja tallennemuotoja olivat mm. kirjallisuusäänitteet, tietoäänitteet, videot, cd-rom –tallenteet, kielikurssit ja dvd-tallenteet.

Toimintakertomuksen tilasto-osassa on tarkempia tilastotietoja kirjaston aineiston hankinnasta ja kokoelmasta.

Kirjaston kokoelmista toimitettiin vuoden 2001 aikana uusia valikoimaluetteloita, jotka julkaistiin kirjaston internet-sivuilla. Valikoimaluetteloiden aiheet olivat seuraavanlaisia:

Aikuiset

- Tie rentoutumiseen – kirjoja, äänitteitä, videoita rentoutumisesta
- Historiallisia romaaneja 1998-2000: valikoima Jyvaskylän kaupunginkirjaston kokoelmasta
- Alvar Aalto ja Säynätsalo – valikoima kirjallisuutta
- Sanoja suruun. Luettelo sisältää runoja ja tietokirjallisuutta

Lapset ja nuoret

- Egypti – matkalle muumioiden ja pyramidien maahan
- Satumaista fantasiaa – eli varmasti yksiosaisia fantasiakirjoja
- Avaruusaiheisia kirjoja

5. Maakuntakirjastotoiminta

5.1. Toiminta-alue

Jyväskylän kaupunginkirjasto - Keski-Suomen maakuntakirjasto on toiminut maakuntakirjastona vuodesta 1978 alkaen. Alueeksi on määritelty Keski-Suomi, johon kuuluu 30 kuntaa: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jyväskylän maalaiskunta, Jämsä, Jämsänkoski, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Korpilahti, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Leivonmäki, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihlajavesi, Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Suolahti, Toivakka, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski.

Maakuntaosaston henkilökunta:

Maakuntaosaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluu osastonjohtaja ja kirjastovirkailija. Lisäksi osastolla on osa-aikaisesti työskennellyt kaksi aikuistenosaston kirjastovirkailijaa.

5.2. Kokoukset ja koulutustilaisuudet

30.1. Lääninhallituksen sivistisosasto järjesti Keski-Suomen kirjastoille tilaisuuden, jossa perehdyttiin uuteen tilastotietokantaan.

22.3. pidettiin Jyväskylässä maakunta-kirjaston järjestämä Hallinto-päivä. Työkokouksen teemana oli Kirjastohallintoa iloksi ja hyödynsi. Tilaisuuteen osallistui 37 henkilöä.

23.10. pidetyn maakuntakirjaston työkokouksen aiheena oli Kokeiluhankkeita, projekteja, tiedonhakua. Tilaisuus pidettiin Jyväskylässä ja osanottajia oli 47 henkilöä.

5.3. Kaukopalvelu

Lähetetyt kaukolainat:

Vuoden 2001 aikana maakuntakirjastoon tuli 7951 kaukopalvelupyynnöitä, joista lainoina toimitettiin 7440 ja jäljenteinä 128 kpl. Saaduista pyynnöistä toimitettiin omista

kokoelmista 95% (vuonna 1999 92%). Pyyntöjen määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna 6,6%:lla.

Tilatut kaukolainat:

Maakuntakirjaston asiakkaat tekivät vuonna 2001 yhteensä 1031 kaukolainatilausta, kasvua edellisvuodesta oli 14,3%. Tilauksista toimitettiin 901 lainaa. Toimitusprosentti oli 87,4.

5.4. Kunnankirjastoille suunnattu tiedotus

Maakuntakirjaston tiedotetta laadittiin vuoden 2001 aikana neljä numeroa, jotka ovat luettavissa Internet –sivuilla osoitteessa www.jkl.fi/kirjasto/maakunta/tiedotteet.html.

Keski-Suomen kirjastoille lähetettiin kokouskutsut työkokouksiin ja koulutustilaisuuksiin. Keski-Suomen kirjastoilla oli käytössä myös yhteinen sähköpostilista, jota käytettiin kirjastoasioiden tiedottamiseen ja maakuntakirjastotiedotteiden lähettämiseen. Maakuntakirjastotoiminnan kehittämistyöryhmä kokoontui vuoden 2001 aikana kolme kertaa. Kokousten muistiot julkaistiin Keski-Suomen kirjastojen sähköpostilistalla.

5.5. Maakuntakokoelma

Toimintavuoden aikana maakunta-kokoelmaan luettelointiin 189 nimekettä. Luetteloimatonta aineistoa hankittiin maakuntakokoelmaan; pienpainatteita, esitteitä, lehtileikkeitä ym. Keski-tietokantaa kartutettiin vuoden 2001 aikana viemällä sinne maakuntakokoelman monografioiden lisäksi Artosta poimittuja keskisuomalaisia artikkeleita ja Lindasta poimittuja Keski-Suomi –aiheisia graduja.

Keskisuomalainen kirjallisuustietokanta
 Jyväskylän kaupunginkirjasto - Keski-Suomen maakuntakirjaston Keski-tietokannan rinnalle ryhdyttiin 1.11.2001 alkaen laatimaan sivustoa, jolle kerätään tietoja keskisuomalaisista kirjailijoista sekä heidän julkaisuistaan, kirjallisuuden-tutkimuksista ja -opetuksesta sekä Keski-Suomen kirjakaupoista ja antikvariaateista. Projektityötä varten saatiin rahaa opetusministeriöltä sekä Jyväskylän kaupungilta. Projektityöntekijänä toimi Hanna Savolainen.

Taulukko 9. Maakuntakokoelman kartunta ja koko aineistolajeittain 2001
 Aquisition and volume of the regional collection 2001 according to type of material

Tallenteet	Kartunta vuoden 2001 aikana	Aineisto 31.12.2001
Kirjat	144	4996
Äänilevyt		2
CD-levyt	10	76
Kasetit	1	26
Äänikirjat	2	4
Videotallenteet	3	24
Diasarjat	2	2
Lehtien mikrofilmit	180	1361
Kartat	64	1125
Pienpainatekansiot		
Lehtileikepussit		
Kalvosarjat		
Nuotit		23
	Yht. 406	Yht. 7616

6. Henkilöstö

6.1. Henkilöstömuutokset

Kirjastotoimen apulaisjohtajan virkaan valittiin 1.3.2001 alkaen Raila Junnila. Minna Koivisto valittiin kaupunginkirjaston tiedottajaksi 17.8. ja Tuija Venäläinen aikuisten lainausosaston osastonjohtajan toimeen 1.9.2001 alkaen.

Hankinta- ja luettelointiosaston osastonjohtaja Kaija Niiranen jäi eläkkeelle 1.6.2001 ja osastonjohtajan toimeen valittiin Maija Loukonen 1.6.2001 alkaen. Avoimeksi tulleeseen Keljonkankaan ja Säynätsalon kirjastojen kirjastonjohtajan toimeen valittiin Mikko Laakkonen 1.6.2001 lukien.

Lasten- ja nuortenosaston osastonjohtaja Ulla Koivusalo jäi työkyvyttömyyseläkkeelle 1.8.2001.

Vuoden aikana kaksi henkilöä jäi osa-aika-eläkkeelle. Vuoden lopussa osa-aika-eläkkeellä oli koko henkilökunnasta yhteensä kahdeksan henkilöä. Vakinaisen henkilöstön työpanoksesta kertyi vuoden aikana yhteensä 77 henkilötyövuotta.

6.2. Koulutus- ja TYKY-ohjelma

Jyväskylän kaupunginkirjaston – Keski-Suomen maakuntakirjaston koulutus- ja TYKY-ohjelmaa vuodelle 2001 tehtiin erilaisten kyselyiden ja tutkimusten pohjalta. Henkilökunnan koulutus- ja virkistämistoiveita selvitettiin kyselyllä. Viestintäilmapiiritutkimuksen tulokset, kaupungin työsuojelun toimintaohjelman ja henkilöstö-strategian painopistealueet sekä kirjastossa tehdyn fyysinen työympäristö -kyselyn tulokset otettiin myös huomioon koulutus- ja TYKY-ohjelmaa tehtäessä.

Kirjasto tuki omaehtoista opiskelua maksamalla kurssimaksun, jos koulutus tuki työssä osaamista. Vuonna 2001 henkilöstön koulutukseen käytettiin 0,94 % palkkamenoista ja oppilaspäiviä oli henkilötyövuotta kohden

5,1, mikä oli enemmän kuin edellisenä vuonna. Oppilaspäivistä sisäistä koulutusta oli n. 70 %. Koko henkilökunnasta yhdeksän henkilöä oli vähemmän kuin yhden päivän koulutuksessa.

Koulutus- ja TYKY-ohjelman rakenne oli seuraavanlainen:

- 1) Yksilöön vaikuttaminen
 - a) toimintakyky/voimavarat
 - b) ammatillinen osaaminen
- 2) Työn ja työyhteisön kehittäminen
- 3) Työympäristön kehittäminen

6.3. Toimintakyky / voimavarat ja ammatillinen osaaminen

Virkistysiltapäivinä kuntoiluun ja kävelyretkiin Peurungassa osallistui 56 työntekijää. Terve selkä -kampanjan aamupäiväluentoja oikeista työasunnoista oli kuuntelemassa 54 henkilöä. Lisäksi osallistuttiin stressin-hallintakursseille.

Syksyllä 2001 tehtiin tutustumismatka Vaasan kahteen uuteen kirjastotaloon: uusittuun kaupunginkirjastoon ja tiedekirjasto Tritoniaan. Lisäksi tutustuttiin Jyväskylän sairaalanmäen kolmeen ammattikorkeakoulun pisteeseen. Virkistystoimikunta järjesti matkan Pärnuun, johon osallistui 35 henkilöä.

Ammatillisen koulutuksen painopistealueet olivat atk- ja tiedonhakutaitojen parantaminen sekä käyttäjäkouluttaja-koulutus. Kirjastossa järjestettiin Windows-käyttäjärjestelmän peruskoulutusta, useita verkkotiedonhaun kursseja sekä tutustuttiin luettelointiin Pallas-tiedonhaun kannalta. Lisäksi parannettiin Wordin, PowerPointin ja Excelin käyttötaitoja Tietohallintotoimiston järjestämällä kursseilla. Kirjaston intranetin rakentaminen vaati useita koulutus-tilaisuuksia. Sisäisenä koulutuksena järjestettiin myös kirjastoenglannin kurssi.

Kirjastosta osallistuttiin kaikkiaan 33 ulkopuoliseen koulutus-tilaisuuteen, joihin osallistui 23 eri henkilöä. Koulutusaiheita olivat

www-sivujen tuottaminen, tiedonhaun kehitysnäkymät, verkkojulkaiseminen, Voyager-luettelointi, kirjastopalveluiden tuotteistaminen, kouluttajakoulutus ja musiikin tyylihistoria. Lisäksi osallistuttiin mm. vuosittaisiin kaukopalvelu-, musiikkikirjasto, luettelointi-, varastokirjasto- ja FinElib- tapamisiin.

6.4. Työn ja työyhteisön kehittäminen

Työkierto toteutui pienimuotoisena viikoittaisena siirtymisenä osastolta toiselle. Laadittiin Työhöntulijan kansio ja kerrattiin perehdyttämishojeita. Sovittiin työkokouskäytännöistä ja aloitettiin infotilaisuudet asiakaspalvelun työkäytännöistä. Organisaatio- ja henkilöstösuunnitelma -työryhmä sai valmiiksi uusitun organisaatiosuunnitelman, ajantasaistetut kelpoisuusehdot ja tehtäväluettelot. Esimies-alais-keskusteluisa täsmennettiin mm. osaamistarpeita. Koulutustarvekysely vuoden 2002 koulutusohjelmaa varten tehtiin Parkki-projektin kyselylomakkeen pohjalta.

Esimieskoulutuksen aiheina oli päivittäis-johdaminen ja esimiehen roolit. Kirjaston tiimien jäsenille järjestettiin tiimikoulutusta, ja koko henkilökunta kertasi yhteisöviestintää. Koko henkilökunta oli kehittämässä kirjaston visiota ja arvoja.

6.5. Työympäristön kehittäminen

Kirjasto osallistui kulttuuritoimen järjestämään fyysinen työympäristö -kyselyyn. Tulokista näkyi, että tarvittiin työpöytiä, ranne-tukia, mikroja ja työtuoleja, joita myös hankittiin. Ensiapukurssin kävi yhdeksän henkilöä. Osallistuttiin myös turvallisuuskursseille sekä alkusammutus- ja pelastuskoulutukseen.

6.6. Henkilökunnan kokoukset ja työryhmät

Henkilökunnan infoja oli vuoden aikana neljä, ja niissä käsiteltiin mm. seuraavanlaisia asioita: kirjaston intranetia, vuoden 2001 budjettia, koulutus- ja TYKY-ohjelmaa, ilmapiirikyselyn aiheuttamia toimenpiteitä, vuosilomia, organisaatioryhmän ehdotuksia ja kirjastopalvelujen laatukselyn tuloksia. Kirjaston uusiksi työsuojeluasiamiehiksi toimikaudeksi 2002-2005 valittiin Lea Hassinen ja Jouni Kokkinen. Kirjaston johtoryhmän henkilökunnan edustajiksi valittiin vuosiksi 2002-2003 osastonjohtaja Kyösti Mäkelä ja kirjastovirkailija Hannele Niemelä. Uusille työntekijöille järjestettiin neljä tulokaskoulutustapahtumaa.

Kirjaston johtoryhmä kokoontui joka toinen viikko. Johtoryhmään kuuluivat kirjastotoimenjohtaja Liisa Laatu, kirjastotoimen apulaisjohtaja Raila Junnila, tiedottaja Tuija Venäläinen ja 10.9. alkaen Minna Koivisto, osastonjohtaja Maija Loukonen ja kirjastovirkailija Hannele Niemelä.

Liisa Laatu kuului kulttuuritoimen keskuksen johtoryhmään ja Raila Junnila kulttuuritoimen yhteistyöryhmään.

Pääkirjaston osastonjohtajat ja lähikirjastonjohtajat kokoontuivat kirjastotoimenjohtajan johdolla joka kolmas viikko käsittelemään ajankohtaisia asioita. Osastot ovat pitäneet lisäksi työpistekokouksia.

Kirjastossa toimi näyttely-, virkistys-, koulutus- ja TYKY-ryhmä. Lisäksi asioita valmistelee verkkotiedottamis-, organisaatio- ja henkilöstösuunnitelma-, poisto- ja varastointi- ja opastetyöryhmät. TietoEnatorin Pallasjärjestelmän kehittämistyöryhmissä toimivat informaattikko Teijo Kuvaja, osastosihteeri Lea Hassinen, kirjastotoimen apulaisjohtaja Raila Junnila ja osastonjohtaja Kyösti Mäkelä.

6.7. Henkilökunnan luottamustehtävät

Lea Hassinen

KVL:n luottamusmies, yhteistyöryhmän varajäsen ja työsuojeluasiamies

Heli Lapinmäki

Yhteistyöryhmän jäsen

Anja Liukko

Jyväskylän kunnallisvirkaillijat ry:n puheenjohtaja

Leena Kruuti

Yhteistyöryhmän varajäsen

Mielikki Matilainen

Kuntien asiantuntijat Kumula ry:n liittovaltuuston jäsen

Kyösti Mäkelä

Länsi-Suomen läänin kirjastojen musiikkikirjastotoiminnan aluekouluttaja, Valtakunnallisen musiikin luettelointi- ja sisällönkuvailutyöryhmän (LUUMU) jäsen, Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen hallituksen jäsen

Timo Okkolin

Työsuojeluasiamies

7 Tiedotustoiminta

7.1. Ulkoinen viestintä

Yleisölle tiedotettiin kirjaston toiminnasta, palveluista ja aukioloajoista jakamalla esitteitä kirjaston toimipisteissä, lähettämällä tiedotteita viestimille, ylläpitämällä kirjaston Internet-sivustoa, esittelemällä kirjaston palveluja erilaisille ryhmille ja antamalla haastatteluja viestimien edustajille.

Lisäksi erilaisissa julkaisuissa (mm. Jyväskylän kulttuurikalenterissa, Jyväskylän Kaupunki-infossa, Jyväskylän yliopiston opiskelijan oppaassa) oli kirjaston palveluista tietoja. Jyväskylän kaupungin tiedotuslehdessä ilmestyi kirjaston ajankohtaisia asioita käsitteleviä juttuja.

Kirjaston ensimmäinen asiakastiedote ilmestyi 23.3. Yleisöjakelun lisäksi tiedote oli luettavissa myös kirjaston www-sivuilla.

Kohderyhmälle rajattua viestintää toteutettiin lähettämällä kirjastonkäytön opetuksesta tiedotteet suoraan kouluille ja opettajille kirjeitse sekä sähköpostitse.

Kirjaston lokakuussa 2001 järjestämästä Seniorit verkoilla -tapahtumasta lähetettiin kutsukirjeitä suoraan jyväskyläläisille eläkeläisjärjestöille. Lähikirjastojen kirjastonjohtajat ovat henkilökohtaisesti ottaneet yhteyttä alueensa päiväkoteihin, kun ao. kirjastoissa on järjestetty tapahtumia lapsille.

Kirjaston www-sivusto sai uuden ilmeen

Vuoden aikana kirjaston www-sivustoja ylläpidettiin lisäämällä sivuille ajankohtaista aineistoa ja poistamalla vanhaa. Kirjaston www-sivut saivat uuden layoutin 14.5.2001. Uuden ilmeen suunnitteli yritys Mediakettu Jari Peurajärvi. Sivujen sisältö pysyi lähes entisellään, mutta sivujen visuaalinen ilme muuttui; sivuille lisättiin runsaasti kuvia. Sivujen yhteyteen liitettiin myös sivukartta sivuilla liikkumisen helpottamiseksi.

Lapsille ja nuorille suunnatuille Lukemalla lentoon –sivuille lisättiin sähköisiä postikortteja. Korttien tekstivaihtoehdot suunniteltiin yhdessä nuorten kanssa, ja korttien kuvat ovat lasten- ja nuorten sivuille kuvituksen tehneen Kai Kujasalon käsialaa.

7.2 Sisäinen viestintä

Sisäisen viestinnän välineinä käytettiin viime vuosien tapaan henkilökunnan kokouksia, työpistekokouksia, sähköpostia ja kirjaston viikkotiedotetta. Toimintakertomusvuonna

jatkettiin kirjaston oman intranet-sivuston tekemistä. Lisäksi kirjastolla on myös oma osio kulttuuritoimen intranet-sivustossa.

Vuoden aikana kirjaston sisäinen viikkotiedote ilmestyi 47 kertaa. Henkilöstölle toimitettiin myös kulttuuritoimen kuukausi-

tiedote sekä Jyväskylän kaupungin henkilöstölehti Henkseli. Kulttuuritoimen kuukausitiedotteeseen ja Henkseli-lehteen toimitettiin aineistoa kirjaston ajankohtaisista tapahtumista.

8. Kirjaston talous

Taulukko 10.

Kirjastolaitoksen tulot ja menot vuonna 2001 - Library Expenditure and Income 2001

Menot Expenses	Hallinto ja varsinainen toiminta Running costs	Markkaa FIM
4049	Palkat Salaries	10 999 860
4074	Muut henkilöstömenot Staff secondary costs	3 276 656
4294	Materiaalin ostot Acquisitions	684 372
4202	Kirjallisuuden hankinta Acquisition of books	2 062 457
	Lehdet Magazines and newspapers	412 824
	AV-aineisto AV-material	462 467
	Mikromuotoinen aineisto Microfilm material	83 731
4199	Palveluiden ostot Services	3 548 916
4419	Vuokrat, Rents	423 402
4499	Muut menot, Miscellaneous	79 914
	Yhteensä, Total	22 034 599
	Huoneistomenot Maintenance of premises	4 513 176
	Menot yhteensä, Total expenses	26 547 775
	Tulot, Income	
	Valtionosuudet, State subsidy	10 387 501
	Muut tulot, Miscellaneous	3 449 991
	Nettomenot, Net expenses	12 710 283

Taulukko 11.
Suoritteet 2001
Performances 2001

Kokonaismenot Total expenses	mk/asukas mk/asukas/netto	FIM/inhabitant FIM/inhabitant/net	336,07 160,90
Lainaus Loans	mk/kpl mk/kpl/netto	FIM/loan FIM/loan/net	12,34 5,91
Henkilöstömenot Staff costs	mk/asukas	FIM/inhabitant	180,73
Kirjallisuusmääräraha Acquisition of books	mk/asukas	FIM/inhabitant	26,11
AV-aineiston määräraha Acquisition of AV-material			5,86

Suoritteet on laskettu kirjastolaitoksen
bruttomenoista ellei toisin mainita.

Yhteenveto 2001		Summary
Menot	Expenses	26 547 775
Tulot	Income	13 837 492
Nettomenot	Net expenses	12 710 283

Taulukko 12.
 Kirjastotoiminnan kehitys 1990-2001
 Trends of Development in Library Use 1990-2001

Vuosi Year	Asukasluku Population	Lainajat Borrowers	% asuk. % of popul.	Lapset(* Children	Lainat milj. Loans mill.	/as. /inh.	Kokoelma Book Stock	Kirjoja/as. Books/inh.
1990	66431	39321	59,2	5941	1,385	20,9	601138	9,0
1991	66557	40636	61,0	5683	1,417	21,3	606885	9,1
1992	67044	41986	62,6	4883	1,651	24,6	606754	9,0
1993	71210	44518	62,5	4984	1,797	25,2	639349	9,0
1994	71950	45578	63,3	4808	1,912	26,5	635709	8,8
1995	73083	46958	64,3	5474	1,955	26,8	639796	8,8
1996	75277	47914	63,6	4827	1,975	26,2	628620	8,3
1997	75353	47740	63,3	5210	1,921	25,5	623018	8,3
1998	76194	47479	62,3	5143	1,932	25,4	615306	8,1
1999	76948	47692	62,0	5129	2,032	26,4	605792	7,9
2000	77 879	47959	61,6	5288	2,114	27,1	611504	7,9
2001	78 996	47859	60,6	5302	2,151	27,2	677437	7,5

*Lapset alle 15-vuotiaat
 Children under 15 years of age

Kirjaston tilastoja
vuodelta 2001